

Mi lesz veled, Ukrajna?

A közelmúlt ukrainai eseményei nem kevés aggodalomra adnak okot. 2021 novemberétől Oroszország újabb katonai csapatokat¹ vezényelt az ukrán határ közelébe, továbbá a krími és a Donyec-medencei ideiglenesen megszállt területekre, orosz tájékoztatás szerint azonban ez nem hadgyakorlat céljából történt. Azóta, 2022. január végi hírek szerint több mint 100 000 katona tartózkodik az ukrán határnál, illetve Oroszország gyakorlatokra csapatokat és fegyvereket szállít Fehéroroszországba is. Moszkva és a NATO között egyre erősödik a feszültség, illetve az európai gázszállításra is jelentős hatást gyakorolhat az ukrainai állapot.

2022 januárjában felgyorsultak az események a nyolc éve tartó orosz–ukrán konfliktus vonatkozásában. Január közepén Volodimir Zelenszkij ukrán elnök videóüzenetben szólította fel a lakosságot, hogy ne engedje, hogy manipulálják a jelenlegi orosz beavatkozás kapcsán, hiszen a veszély eddig is fennállt, az elnök szerint azonban most nem a területeket támadják, hanem a lakosság idegeit, illetve a befektetőket, hogy így gyengítsék Ukrainát. Az elnök azt is kiemelte, hogy a partnerországoknak nemcsak beszélniük kell, konkrét szankciók, intézkedések meghozatalára van szükség.

Antony Blinken amerikai külügyminiszter január 19-én Kijevben találkozott Zelenszkijel és Dmitro Kuleba ukrán külügyminiszterrel. Zelenszkij elnök értékelése szerint az USA a találkozáson megerősítette, hogy nem születnek Ukrajnával kapcsolatos döntések Ukrajna részvétele nélkül. Emellett január második felétől több nyugati ország támogatni kezdte Ukrainát fegyverszállítmányokkal: jelentős amerikai, brit hozzájárulás érkezett, illetve számos NATO-tagország tesz felajánlásokat, tekintettel az esetleges orosz invázióra. Az idei első katonai segélyszállítmány az USA-ból január 21-én érkezett meg, a szállítmány körülbelül 200 000 font (több mint 90 tonna) hadfelszerelést és fegyvert, illetve nagy mennyiségű lőszert tartalmazott. Annak ellenére, hogy Zelenszkij elnök hangsúlyozza, Oroszország nem fogja lerohanni Ukrainát, január 24-én több nyugati ország (az USA, Nagy-Britannia, Ausztrália, Németország és Kanada) is bejelentette szándékát nagykövetségük, konzulátusaik

¹ Patthy Loránd Imre: [Az ukránok visszafoglaltak egy orosz szakadár falut](#). *Index*, 2021. október 29.

Mi lesz veled, Ukrajna?

személyzetének, illetve azok családtagjainak evakuálására. Zelenszkij január 25-én továbbra is nyugalomra intette az ukrán állampolgárokat, hangsúlyozva, hogy Ukrajna területén 129 nagykövetség, konzulátus, valamint nemzetközi szervezet képvisellete működik, s ezek közül mindössze a fent említett öt ország jelentette be az evakuálási szándékot, egyébként politikai propagandának tekinthető az orosz fenyegetés. A többi állam, továbbá az Európai Unió, az EBESZ, az Európa Tanács, az Egyesült Nemzetek Szervezete, a NATO és más nemzetközi és regionális szervezetek tájékoztatták az ukrán külügyminisztériumot, hogy jelenleg nem terveznek evakuálást vagy létszámcsökkentést, mivel úgy ítélik meg, hogy erre egyelőre nincs elegendő indok. Moszkva többször is visszautasította azt a vádat, hogy a nagy katonai erő felvonultatása ellenére támadásra készülne, célja a nyugati országok szerint „csupán” az, hogy így akadályozza meg Ukrajna felvételét a NATO-ba.

Január 26-án az ukrán sajtó arról számolt be, hogy az orosz fenyegetés miatt a nőknek – beleértve a terhes nőket és a kisgyermekes anyákat – katonai regisztrációra kell bejelentkezniük. Az ezzel kapcsolatos, a védelmi minisztérium által jegyzett rendeletet eddig már többen bírálták, így az eredeti tervekhez képest finomított verzióban fogadták el azt. Az erről szóló rendeletet 2021. október 11-én fogadták el, és december 17-én lépett hatályba, miszerint a 18 és 60 év közötti, katonai szolgálatra alkalmas és bizonyos szakmákban dolgozó nőknek regisztrálniuk kell magukat az ukrán fegyveres erőknél. Az ukrán védelminiszter-helyettes azonban korábban arról biztosította az ukránokat, hogy a nők katonai nyilvántartásba vétele nem jelent besorozást, csak nyilván tartásba vételt, tehát nem hívnak majd be nőket a hadseregbe.

Az orosz–ukrán konfliktus egyre fokozottabb eszkalálódása miatt fontos feltenni a kérdést, milyen hatással, következményekkel jár ez az európai energiahelyzetre. Oroszország nyilvánvalóan az esetleges ukrajnai invázió során is gázszállítóként szeretne jelen lenni az európai piacon. Joe Biden azonban egy Ukrajna elleni orosz támadás esetén súlyos gazdasági szankciókat helyezett kilátásba az orosz devizakereskedelem és bankrendszer vonatkozásában. Ezeket a szankciókat Oroszország a szállítások leállításával torolhatná meg, ebben az esetben az eddig tapasztalt drágulást az árak további hatalmas növekedése követné, és teljesen megbénulhatna a kontinens energiahálózata, de természetesen az oroszok is nehéz helyzetbe kerülnének az európai piac blokkolása miatt. Magyarország vonatkozásában a jelenlegi ukrajnai helyzet annyiban is változást hozott, hogy február elejétől Ukrajna először kezdett ténylegesen is földgázt importálni Magyarországon keresztül, s a hazánkból Ukrajnába irányuló gázimportot 2022. szeptember 30-ig meghosszabbították.

Az ukrajnai helyzet nemzetközi szinten történő megvitatása, kezelése csekély mértékben ugyan, de multilaterális környezetben is elkezdődött. Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Állandó Tanácsának 2022. január 19-i ülésén idén először került sor az ukrán válság kérdésének megvitatására, pontosabban az egyes országok nézeteinek, véleményének felvázolására. Az ENSZ Biztonsági Tanácsának első, január 31-i ülésén az orosz–ukrán konfliktus eszkalálódásának megelőzéséről tárgyaltak. Rosemary A. DiCarlo főtitkár-helyettes szerint a diplomácia és a párbeszéd mellett más megoldásra nincs lehetőség, és el kell kerülni mindenféle katonai beavatkozást, akár az oroszokét, akár a NATO-erőkéét. Kiemelte azt is, hogy az ENSZ ügynökségei a továbbiakban is elkötelezettek megbízatásuk betöltésében Ukrajnában, ami többek közt a humanitárius segítségnyújtás biztosítását jelenti a körülbelül 2,9 millió segítségre szoruló ember részére, főként a kormány ellenőrzésén kívül eső területeken. Másrészt az ENSZ Emberi Jogi Megfigyelőmissziója (UN Human Rights Monitoring Mission)² továbbra is dokumentálja a nyolcadik éve zajló konfliktus civil áldozatainak számát. A konfliktus további alakulását tehát sem Ukrajna és Oroszország, sem a nemzetközi közösség nem hagyhatja figyelmen kívül annak esteleges hosszú távú hatásai miatt.

2022. február 4.

Felhasznált irodalom

Patthy Loránd Imre: Az ukránok visszafoglaltak egy orosz szakadár falut. *Index*, 2021. október 29. Online: <https://index.hu/kulfold/2021/10/29/ukrajna-oroszorszag-donyeck-staromarijevka-denisz-pusilin/>

ENSZ: *UN Human Rights in Ukraine* (2020. június). Online: www.ohchr.org/EN/Countries/ENACARRegion/Pages/UN-Human-Rights-in-Ukraine.aspx#:~:text=The%20UN%20Human%20Rights%20Monitoring,occupied%20by%20the%20Russian%20Federation

² ENSZ: *UN Human Rights in Ukraine* (2020. június).